

Liikunnallinen nuorisotila

Kairatie 75

Lapsivaikutusten arviointi

Dokumentin sisältö

- 1 Esittelijä ja valmistelijat
- 2 Valmisteluaikataulu
- 3 Nykytilan kuvaus
- 4 Ehdotettu päätösesitys
- 5 Ehdotetun päätösesityksen vaikutusten tarkastelua
- 6 Yhteenveto ehdotetun päätösesityksen vaikutuksista
- 7 Päätös varsinaisen ennakkoarvioinnin tarpeellisuudesta

1 Esittelijä ja valmistelijat

Esittelijä Merja Tervo, valmistelija Saija Kontiola

2 Valmisteluaikataulu

Helmikuu 2026

3 Nykytilan kuvaus

Nykytilanteessa Rovaniemen nuorilla ei ole käytettävissään maksutonta ja matalan kynnyksen liikunnallista nuorisotilaa. Tämä heikentää mahdollisuuksia omaehtoiseen liikkumiseen erityisesti niillä nuorilla, joilla ei ole harrastuksia tai pääsyä maksullisiin palveluihin. Ilman tarkoituksenmukaista tilaa nuorten vapaa-aika painottuu paikkoihin, joissa ohjattu, aktiivinen toiminta ja turvalliset aikuiskontaktit puuttuvat.

4 Ehdotettu päätösesitys

Rovaniemelle suunniteltava liikunnallinen nuorisotila Kairatie 75:ssä muodostaa monipuolisen kokonaisuuden, jossa yhdistyvät turvalliset ja maksuttomat mahdollisuudet liikkua, olla yhdessä ja ilmaista itseään. Kaksikerroksinen tila tarjoaa puitteet skeittaukseen, tanssiin ja kuntosaliharjoitteluun sekä erilaisille katukulttuurin muodoille, kuten räp-musiikille ja graffititaiteelle. Tiloihin sisältyvät kaksi skeittialuetta (pool ja street), erillinen skeittilautojen tuunaustila, tanssisali, kuntosali ja yhdessäoloon tarkoitettu nuorisotila. Lisäksi kokonaisuutta täydentävät luovan työskentelyn tilat: pieni studio ja muokkaustila videoiden, äänitysten ja musiikkituotannon harjoittelua varten sekä mediahuone ja pukuhuoneet, jotka tukevat liikunnallista toimintaa ja mahdollistavat monipuolisen osallistumisen.

Nuorisotilan yhteyteen tulee keittiö, joka tukee yhteisöllisyyttä, mahdollistaa kokkailun yhdessä nuorten kanssa, ryhmien toiminnalliset hetket sekä arjen taitojen harjoittelun matalalla kynnyksellä. Kahden kerroksen väliset sisäikkunat luovat avoimen ja yhteisöllisen ympäristön, jossa eri toimintojen välillä syntyy luontevia kohtaamisia ja yhdessä tekemisen kulttuuria.

Kairatie 75:een suunniteltu liikunnallinen nuorisotila muodostaa monipuolisen kokonaisuuden. Tila lisää lasten ja nuorten arjen liikkumista, vahvistaa sosiaalisia suhteita ja osallisuutta sekä kaventaa hyvinvointi- ja harrastuskuiluja tarjoamalla matalan kynnyksen paikan myös niille, joilla ei ole pääsyä maksullisiin palveluihin. Valvonta, ohjaus ja selkeät pelisäännöt tukevat turvallisuuden tunnetta ja yhdenvertaista osallistumista. Katukulttuuritoimintojen tuominen tilaan vastaa tarpeeseen tarjota nuorille paikka, jossa he voivat ilmaista itseään myönteisessä kasvuympäristössä. Tila on helposti saavutettavissa julkisella liikenteellä, mikä vahvistaa sen käyttöä eri puolilla kaupunkia asuville nuorille.

5 Ehdotetun päätösesityksen vaikutusten tarkastelua

Päätösesitys	Kuvaus
Nykytila	Liikunnallista nuorisotilaa ei ole
Vaihtoehto 1	Liikunnallisen nuorisotilan avaaminen

6 Yhteenveto ehdotetun päätösesityksen vaikutuksista

Lasten ja nuorten liikkumattomuus on valtakunnallisesti merkittävä ja kasvava hyvinvointihaaste, joka korostuu erityisesti yläkoulu- ja lukioikäisissä; valtakunnallisen LIITU-tutkimuksen mukaan vain noin 19 prosenttia lukiolaisista liikkuu päivittäisten liikuntasuosittelusten mukaisesti. LIITU- ja Kouluterveyskyselyn tulokset osoittavat, että riittämätön liikunta on yhteydessä väsymykseen, kuormittuneisuuteen ja psyykkisiin oireisiin. Lisäksi tutkimukset ja paikallistieto osoittavat, että maksuttomien, saavutettavien ja ohjattujen tilojen puute on yksi yleisimmistä tekijöistä, joka rajoittaa lasten ja nuorten mahdollisuuksia liikkua ja

osallistua harrastuksiin. Samanaikaisesti nuorten sosiaaliseen hyvinvointiin vaikuttavat yksinäisyys, vertaissuhteiden puute ja vähäiset mahdollisuudet turvallisiin sosiaalisiin kohtaamisiin. Rovaniemen päiväkotij- ja kouluverkkokysely (6/2025) vahvisti, että lasten sosiaaliset suhteet ja sosiaalisten taitojen tukeminen ovat keskeisiä huolenaiheita, ja harrastusten merkitys sosiaalisten taitojen ja vertaissuhteiden kehittymisessä on suuri. Rovaniemen kaupungin toteuttamassa vuoden 2025 lasten ja nuorten kyselyssä (vastaajia n≈500, ikä 7–16 v.) lapset ja nuoret kertoivat haluavansa viettää enemmän aikaa maksuttomissa liikunta- ja harrastuspaikoissa, erityisesti koulun jälkeen ja viikonloppuisin. Lisäksi he toivoivat rennon omaehtoisen liikkumisen mahdollisuuksia ja turvallisia vapaa-ajan tiloja, joissa voi olla myös iltaisin.

Valtakunnallisten ja paikallisten havaintojen perusteella liikunnallinen nuorisotila vastaa suoraan lasten ja nuorten hyvinvointitarpeisiin. Tila lisää mahdollisuuksia omaehtoiseen ja ohjattuun liikkumiseen, edistää fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia, vahvistaa sosiaalisia suhteita sekä vähentää yksinäisyyttä tarjoamalla turvallisen ja saavutettavan ympäristön. Kokonaisuutena ratkaisu tukee lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia mielkkääseen ja hyvinvointia edistävään vapaa-aikaan.

Lähteet:

Helenius, J., Kivimäki, H. & THL (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos). Lasten ja nuorten hyvinvointi – Kouluterveyskysely 2023. Tilastoraportti 48/2023. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Helsinki.

Valtion liikuntaneuvosto (2025). Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa – LIITU-tutkimuksen tuloksia 2024.

7 Päätös varsinaisen ennakkoarvioinnin tarpeellisuudesta

Vaikutuskohde	Nykytila	Vaihtoehto 1
Lapset ja nuoret		
Lasten ja nuorten asuminen tai kasvuympäristö Lyhyt aikaväli Pitkä aikaväli Kuvaus	-3 -3 Nykytilanteessa Rovaniemeltä puuttuu nuorille suunnattu liikunnallinen, matalankyynyksen osallistumisen tarkoitettu tila, mikä heikentää mahdollisuuksia tarjota myönteisiä vapaa-ajan paikkoja. Nuoret hakeutuvat tällöin muihin, usein valvomattomiin tiloihin tai viettävät aikaa pääosin kotona.	3 3 Liikunnallinen nuorisotila rikastuttaa Rovaniemeä tarjoamalla turvallisen ja helposti saavutettavan paikan, jossa nuoret voivat viettää aikaa myönteisessä ja terveellisessä ympäristössä. Se vahvistaa lähiympäristön viihtyisyyttä ja tukee nuorten juurtumista kaupunkiin.
Lasten ja nuorten mahdollisuudet liikuntaan ja liikkumiseen Lyhyt aikaväli Pitkä aikaväli Kuvaus	-3 -3 Tällä hetkellä nuorten liikkuminen perustuu yksittäisiin koulun tai urheiluseurojen tarjoamiin mahdollisuuksiin, eikä matalan kynnyksen, maksutonta ja vapaamuotoista liikuntatilaa ole. Tämä rajaa erityisesti niiden nuorten mahdollisuuksia, jotka eivät harrasta seuratoiminnassa tai joilla ei ole pääsyä maksullisiin liikuntapaikkoihin.	3 3 Uusi tila lisää nuorten arjen liikkumismahdollisuuksia tarjoamalla maksuttoman ja matalan kynnyksen paikan liikkua omalla tavalla, omaan tahtiin ja ilman sitoutumista. Se madaltaa erityisesti niiden nuorten osallistumisen kynnystä, joilla ei ole pääsyä seuroihin tai maksullisiin harrastuksiin.

Lasten ja nuorten ihmissuhteet Lyhyt aikaväli Pitkä aikaväli Kuvaus	-2 -2 Nykytilanteessa nuorten maksuttomat ja rennot harrastusmahdollisuudet ovat rajallisia, eikä ole paikkaa, jossa voisi kokeilla liikuntaa ilman sitoumuksia tai viettää vapaa-aikaa kavereiden kanssa. Tämä kaventaa vapaaehtoisen leikin, palautumisen ja omaehtoisen harrastamisen mahdollisuuksia.	3 3 Yhteiseen tekemiseen perustuva toiminta edistää luonnollisia kohtaamisia ja vuorovaikutusta erilaisten nuorten välillä, mikä vahvistaa sosiaalisia suhteita ja ehkäisee yksinäisyyttä. Ohjattu, turvallinen ilmapiiri tukee myös niitä nuoria, joille sosiaaliset tilanteet on haastavia.
Lasten ja nuorten mahdollisuus harrastaa tai viettää vapaa-aikaa sekä lapsen oikeus lepoon ja leikkiin Lyhyt aikaväli Pitkä aikaväli Kuvaus	-3 -3 Nykytilanteessa nuorten maksuttomat ja rennot harrastusmahdollisuudet ovat rajallisia, eikä ole paikkaa, jossa voisi kokeilla liikuntaa ilman sitoumuksia tai viettää vapaa-aikaa kavereiden kanssa. Tämä kaventaa vapaaehtoisen leikin, palautumisen ja omaehtoisen harrastamisen mahdollisuuksia.	3 3 Tila lisää harrastus- ja vapaa-ajan vaihtoehtoja tarjoamalla joustavan ympäristön, jossa voi liikkua, leikkiä, kokeilla uutta tai levätä. Toimintaan osallistuminen ei edellytä sitoutumista, mikä tukee UNICEFin lapsen oikeuksia vapaa-aikaan sekä palautumiseen.
Lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet		

Lyhyt aikaväli		
Pitkä aikaväli		
Kuvaus	Koska liikunnallista tilaa ei ole, nuorilla ei ole myöskään paikkaa, jonka liikunnallista toimintaa he voisivat olla mukana suunnittelemassa tai kehittämässä. Tämä rajoittaa nuorten mahdollisuuksia vaikuttaa omaan vapaa-ajan ympäristöönsä.	Nuoret voivat olla mukana suunnittelemassa ja kehittämässä tilan toimintaa, mikä vahvistaa osallisuuden tunnetta ja mahdollistaa heille aidon vaikutusmahdollisuuden. Tämä tukee nuorten toimijuutta ja kuulluksi tuleamista.
Lasten ja nuorten turvallisuus tai turvallisuuden tunne		
Lyhyt aikaväli		
Pitkä aikaväli		
Kuvaus	Nuorten vapaa-aika sijoittuu tällä hetkellä usein ulkotiloihin, kauppakeskuksiin tai muihin paikkoihin, joissa aikuisen läsnäolo on vähäistä. Tämä voi lisätä turvattomuuden tunnetta ja altistaa tilanteille, joissa nuoret ovat ilman aikuista ja altistuvat vaaratilanteille.	Valvottu ja ohjattu tila lisää nuorten turvallisuutta tarjoamalla vaihtoehtoon tilanteille, joissa vapaa-aika kuluisi valvomattomissa tiloissa tai verkossa. Tutut nuorisohjaajat ja selkeät pelisäännöt vahvistavat turvallisuuden tunnetta ja ehkäisevät häiriötilanteita.
Vaikutukset lasten ja nuorten opetukseen ja koulunkäyntiin		
Lyhyt aikaväli		
Pitkä aikaväli		

Kuvaus	Nykytilanteessa liikunnallisen nuorisotilan puuttumisella ei ole merkittävää vaikutusta opetukseen tai koulunkäyntiin.	Päivisin käytettävissä oleva monipuolinen tila voisi tukea koulupäivän aikaisia liikuntahetkiä, ryhmadynamiikan harjoittelua, hyvinvointia sekä oppilaiden toiminnallisia oppimiskokonaisuuksia.
Lasten, nuorten ja perheiden arjen sujuvuus		
Lyhyt aikaväli	-3	3
Pitkä aikaväli	-3	3
Kuvaus	Nykytilanteessa harrastusmahdollisuudet painottuvat maksullisiin tai kauempana oleviin palveluihin, mikä lisää perheiden kuljetustarvetta ja kuormittaa arjen aikatauluja. Vapaa-ajan tekemisen vähyys voi johtaa nuorten lisääntyneeseen ruutuaikaan ja kotona oleiluun.	Lähellä sijaitseva, maksuton ja joustava toimintapaikka helpottaa perheiden arkea vähentämällä kuljetustarvetta ja tarjoamalla nuorille turvallisen paikan koulupäivän jälkeen. Hyvien julkisten kulkuyhteyksien ansiosta tila on helposti saavutettavissa.
Moninaisten lasten ja nuorten yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja syrjimättömyys (ml. alueelliset erot)		
Lyhyt aikaväli	-1	3
Pitkä aikaväli	-1	3

Kuvaus	Liikunnallisen nuorisotilan puuttuminen vahvistaa eroja nuorten välillä: aktiiviset ja harrastuksiin osallistuvat nuoret pysyvät mukana, kun taas pienituloisten perheiden lapset, harrastuksiin sitoutumattomat ja erityistä tukea tarvitsevat nuoret jäävät helpommin ilman mielekästä tekemistä.	Tila kaventaa hyvinvointi- ja harrastuskuiluja tarjoamalla kaikille nuorille yhdenvertaisen pääsyn liikkumiseen riippumatta perheen tuloista, taustasta, sukupuolesta tai toimintakyvystä.
Päätöksen kohteena olevien lasten ja nuorten arviot vaikutuksista		
Lyhyt aikaväli	-3	3
Pitkä aikaväli	-3	3
Kuvaus	Nuoret kertovat, että heille ei ole paikkaa, jossa voisi liikkua matalalla kynnyksellä.	Lapset ja nuoret arvioivat, että liikunnallinen nuorisotila parantaisi heidän arkeaan tarjoamalla maksuttoman ja turvallisen paikan liikkua ja olla kavereiden kanssa.